

Joost Heyink

Het experiment

Anthos | Amsterdam

Proloog

‘Laat gaan! Laat los! En zeg het!’

Ze merkte dat haar linker knie begon te trillen en was bang dat die het zou begeven.

‘Laat gaan! Loslaten! Zeg het!’ Henri’s schreeuwende mond was haar oor tot op twintig centimeter genaderd. ‘Je verzet je nog steeds!’

Maar er was niets meer in haar dat zich verzette. Ze was kapot. De paar spieren die haar nog overeind hielden, verloren terrein. In haar hoofd resoneerden de geschreeuwde mantra’s, maar ze hadden geen enkele betekenis meer. Het was een hels bombardement van lawaai dat kraters maakte in haar hersens.

‘Laat gaan! Zeg het! Dan ben je klaar! Zeg het! Zeg het!’

Ze voelde dat haar benen het begaven op het moment dat de wolk door haar hersens trok. Ze wist dat ze viel, en het was goed. Vallen was het heerlijkste wat haar kon overkomen. Ze viel en viel, minutenlang.

Het neerkomen maakte ze niet mee.

Klaus keek naar de monitor en zag het gebeuren.

Er zat maar één ding op. Hij moest zijn verantwoordelijkheid nemen.

Henri overtrad de regels.

Klaus had geen keus, het handboek was duidelijk.

Streng en rechtvaardig.

De hoogste sanctie.

I

Ik voel me veel jonger dan tweeëndertig, dus ik mag best fluiten naar een mooie donkere bouwvakker van twintig, bedacht Hella. Hij keek op en lachte een paar bruine stompjes bloot.

Voorovergebogen trapte ze tegen een frisse meiwind in, waardoor er via haar hals een koele luchtstroom haar T-shirt binnenblies. Ze vroeg zich af of ze dat prettig vond. Ze besloot dat het wel iets had. Ondertussen bleef ze fluiten, nu de Marseillaise. Of de Brabançonne, die haalde ze altijd door elkaar.

Ver was het niet, naar haar appartementje. Een kwartier, als ze alle stoplichten tegen had. Hella ging even rechtop zitten, haar rugzak met de nieuwe reisgidsen bonkte op haar ruggengraat. Ik krijg een beurse wervel van de Rome Special, merkte ze.

Het was een mooie zaterdag geweest. Haar nieuwe bureau was gearriveerd, een trendy Italiaans driehoekig grijs geval van glas en aluminium, en de begeleidende fauteuil zag er weliswaar uit als een kruising tussen een elektrische stoel en een wc, maar hij zat heerlijk.

Druk was het geweest en dat vond ze prettig. De zaterdagen waren altijd druk, zeker in mei. Vandaag had ze minstens vijftien mensen naar een andere wereld geholpen. Vooral het oudere echtpaar dat naar Cambodja wilde, had nogal wat van haar creativiteit gevergd. Mevrouw wilde weten of er ter plekke ook kappers waren die verstand hadden van watergolven, en haar echtgenoot vroeg zich af of de ANWB-alarmcentrale ook in Cambodja bereikbaar was.

‘Want je weet maar nooit.’ Ze waren glimlachend met hun reservering de deur uit gewandeld.

Minder exotische bestemmingen waren soms net zo leuk om te regelen. Meneer Vonk en mevrouw Barend, beiden tegen de tachtig, had ze een weekend ondergebracht in Hotel Berkel Palace in Borculo, ook voor uw zakenarrangementen met beamer.

Hella had het naar haar zin bij reisbureau De Zwaan. In de vijf jaar dat ze er werkte, was ze zelfverzekerder en opgewekter geworden, vond ze. Misschien kwam dat ook wel doordat ze oude ellende had verwerkt of simpelweg omdat ze eindelijk volwassen dreigde te worden. Het maakte niet uit, het ging goed met haar. En dan lijkt een driehoekig bureau mooi, zelfs als het een inefficiënt, aanstellerig onding is.

Hella huiverde even en parkeerde haar fiets in de stalling onder het appartementsgebouw. De ruimte deed denken aan een kleine parkeergarage: grijs beton, gemeen wit licht en harde schaduwen; onbedoelde verwijzingen naar films over drugsafrekeningen en armzalige seks. De lift was niet ver en eenmaal op weg naar de vierde verdieping was het weekendgevoel terug. Hella floot de Marseille. Of de Brabançonne.

Ze had er zin in.

Op de bank met de nieuwe gidsen. Natuurlijk, dat was haar werk. Ze moest ze bestuderen, het was feitelijk overwerk. Om die smoes moest ze glimlachen. Want ze was natuurlijk ook klant van haar eigen bureau. Een van de aardige kanten van haar werk was dat ze een mooie korting kreeg op de reizen die ze bij zichzelf boekte, en reizen was haar passie. Drie jaar was ze reisleidster geweest, wat de doorslag had gegeven bij haar sollicitatie. Rome kende ze even goed als een lokale taxichauffeur, had een lokale taxichauffeur met donkere ogen haar ooit verzekerd. Het was niet waar, maar het kwam in de buurt. Ze voelde zich thuis in Rome. Op haar vierentwintigste had ze overwogen er te blijven vanwege een Romein die deugde. Alles, bijna alles, klopte, zijn haar, zijn ogen, zijn handen die precies pasten en deden wat ze moesten doen, en zijn stem die van korte Italiaanse zinnen peilloos mooie poëzie maakte. Maar toen hij zelfs na veel geduld en begrip structureel onmachtig bleek, had Hella

begrepen dat ze verder moest. Niettemin was Rome haar favoriete bestemming gebleven.

Vanavond Napolitaanse gehaktballetjes in oregano/knoflooksaus, met rijst. Zou een uur kosten, maar het was de moeite waard. Vaak kon ze dat niet eten, omdat Berry er niet van hield. En als je een relatie hebt, zet je niet iets op tafel... enfin. Berry had meer affiniteit met gevulde paprika's met bospaddo's, om maar iets te noemen. 'Voor Napolitaanse gehaktballetjes vind ik ze echt lekker,' had Berry een tijdje geleden gezegd. De schat. Echt Berry.

Een slaapkamer, badkamer met bad, woonkamer in L-vorm met open keuken, zodat je de gasten net niet kon zien als je kookte, ruim balkon en grote ramen. Zachte vloerbedekking, rommel, zachte bank, opa Wim-met-snor aan de muur naast een kleurige Herman Brood-imitatie van vriend Jacques; Hella was er gelukkig mee, dit was thuis.

Ze deed de gordijnen dicht. Vitrage had ze niet en vooral met het licht aan had ze nogal wat inkijk van de overkant. Ooit had ze een korte erotische relatie met de overbuurman. Louter visueel en op afstand. Hij was plots verdwenen.

De Napolitaanse balletjes vielen tegen. Te droog. Hella veegde haar mond af met haar mouw en besefte licht teleurgesteld dat ze het gerecht minimaal een jaar zou mijden.

Ze pakte de Rome Special en nestelde zich op de bank, een fles witte wijn binnen handbereik. Na twee glazen was ze verzeild in de Rome-badplaats Ostia en kort nadat haar ogen dichtvielen, wandelde ze over de boulevard.

Hella schrok wakker van voordeurgeluiden, hoorde gerommel in de gang en ten slotte de stem van Berry.

Berry.

Lieve Berry.

'Je bent niet verliefd op me,' had hij twee jaar geleden gezegd, toen ze voor het eerst in bed verzeilden.

Dat klopte. Berry was zesendertig en geen man voor wie je als een blok viel. Natuurlijk, hij had een open, vriendelijk gezicht en interessante melancholieke ogen. Maar ook zijn beginnende buikje viel op, zijn dunne lippen en zijn kalende kruin. En natuurlijk

dat hij nogal klein was. Maar wat haar nog veel meer opviel, waren zijn sensitiviteit, zorgzaamheid en charme. Niemand die ze kende was zo lief, zo zachtmoedig. En kwaad wilde of kon hij niet worden. Een enkele keer riep Hella: 'Kom op, softie!' Ze zag het als een koosnaam. Zelf was ze nogal rationeel ingesteld, soms wat egocentrisch en ongeduldig. Ze bewonderde Berry vanwege eigenschappen die ze bij zichzelf miste. Hella was niet als een blok, maar uiteindelijk als een zwevend veertje voor hem gevallen.

Heftig was het allemaal niet en daar was ze blij om. Spektakel genoeg in het verleden. Meer dan genoeg.

En dan de seks. Ook zachtmoedig en zorgzaam, lief, erg prettig. Maar soms, een enkele keer, was Berry zichzelf niet. Of juist wel. Andere ogen, andere handen. Een enkele keer deed hij haar pijn. Niet veel pijn, draaglijk, heel draaglijk, prettige pijn.

Hella keek op haar horloge. Halfelf.

'Dag lieverd, fijne avond gehad?' Berry legde zijn handen op Hella's wangen en gaf haar twee kusjes.

Ze rekte zich uit en ging rechtop zitten. 'Hm.'

'Ik pak er even een glas bij.' Berry liep naar de keuken en keek om. 'Wat heb je allemaal gedaan?'

'Niks,' kreunde Hella. 'Ik viel in slaap.'

Berry ging zitten en keek haar glimlachend aan. 'Je hebt vast een drukke dag gehad. Proost. Wil je horen hoe het mij vanavond is vergaan?'

Eigenlijk wilde ze dat niet. Berry had vanavond een workshop gehad, de tweede al deze week. En workshops konden best boeiend zijn, maar in deze was Hella absoluut niet geïnteresseerd. Ze had een aversie tegen groeicursussen, leermomenten en ego-seminars. Wat Berry met zijn vrije tijd deed, moest hij zelf weten, maar ze had liever niet dat hij haar ermee lastigviel.

'Hoe was het?' Vooruit, ze wilde niet lullig doen.

Berry begon te stralen. 'Wil je het echt weten? Het was geweldig. Nou ja, geweldig, vooral pittig, eigenlijk. "Jullie komen hier niet voor je lol," zeggen ze altijd, "je bent hier om te investeren. De lol komt dan vanzelf."'

Hella nam een slok. Ze had de neiging iets onvriendelijks te zeg-

gen, maar hield zich in. ‘Ik heb liever nu lol.’

Berry lachte. ‘Grappig, dat zei ik eerst ook. Maar weet je, je kunt veel meer lol hebben als je klaar bent met jezelf.’

‘Klaar met jezelf. Ik ben even de weg kwijt.’

‘Sorry, lieverd, als je zo intensief aan het werk bent, ga je die termen uit het cursusboek overnemen. Een soort jargon. Voor buitenstaanders een beetje geheimtaal. Sorry.’

‘En ben je al bijna klaar met jezelf?’ Hella kon zich niet beheersen.

‘Ik weet het, het klinkt nogal zwaar, maar dat is het helemaal niet. Je moet het zien als een puzzel. Je zoekt naar je meest persoonlijke kenmerken, benoemt ze en brengt ze in balans. Dat is eigenlijk alles.’

Hella stond op. ‘Ik trek er nog een open, ik ben klaarwakker.’

‘De meeste mensen vinden hun balans nooit. Daarom bereiken ze niet wat ze zouden kunnen bereiken.’

‘Misschien zijn ze tevreden met hoe het gaat.’

Berry glimlachte. ‘Dat is precies wat ik eerst ook dacht.’

‘Maar nu dus niet meer.’

‘Lieverd, moet je luisteren. Mensen zijn soms tevreden, dat klopt. Maar stel dat je ontdekt dat je veel meer kunt dan je dacht, dat er nog veel meer in het vat zit, zou je dan nog tevreden zijn met dat vorige leventje? Natuurlijk niet! Vergelijk het met drugs. Het kan best zijn dat je je lekker voelt als je onder de dope zit. Maar niemand zal zeggen dat je vooral in die roes moet blijven hangen. Dan doe je jezelf te kort. Snap je het een beetje? Het is zo logisch als wat.’

Hella voelde een sterke behoefte om in haar eentje op de bank de Rome Special te lezen. Ze had geen goed antwoord op de redenering van Berry en dat irriteerde haar. ‘En dat heb je allemaal van die cursus?’

Berry schudde zijn hoofd en keek haar aan. ‘Workshop. Maar goed, dat is juist het aardige. Ze vertellen absoluut niet wat je moet doen. Je ontdekt het zelf. Hun methode is hooguit een katalysator, de steun bij je zoektocht. Je doet het helemaal zelf. Anders zou ik afhaken, ik hou niet van die zweefverhalen.’

Ik ook niet, dacht Hella. En ik ben tevreden met mijn leven en ik

ben volgens mij niet aan de dope. Hooguit aan de witte wijn. Waarom zit ik niet te wachten op meer mogelijkheden? Ben ik een dief van mezelf? Ik word hier opstandig van, ik wil dit niet, iedere keer als hij langskomt na een sessie word ik moe van dat gepraat en vooral van mezelf omdat ik geen weerwoord heb. Wel een weergevoel, maar daar heb ik dan weer geen woorden voor.

‘Hella?’

‘Hm.’

‘Is het een beetje duidelijk?’

‘Hm.’

‘Of zal ik erover ophouden? Je hebt niet zoveel zin om te praten, merk ik. Sorry, ik zit er nogal vol van. Maar nou stop ik. Nog een laatste?’

Ze knikte.

Berry schonk in. ‘Lieve Hella, waar heb je zin in?’

Ze keek hem aan. ‘Neuken.’

‘Je bent mooi,’ zei Berry. Hij ging met zijn hand door Hella’s donkerblonde haar. ‘Ik hou van je ogen. Ik hou van blauw. En je bent lekker.’

‘Lekker dik.’

‘Nee, lekker mager.’

‘Dat ben ik niet.’

‘Gelukkig niet. Je klopt precies.’

De vloerbedekking was zacht, maar de wervel die al beurs was van de Rome Special werd opnieuw geteisterd. Totdat het Hella te veel werd en ze de rollen omdraaide.

Totdat het Berry te veel werd en hij de rollen omdraaide.

Totdat Hella.

Berry.

Beest Berry.

De kamer was ruim, en schaars gemeubileerd. De muren waren witgeschilderd en de vloer was van bruingebeitst hout. Er was een raam dat uitzicht bood op een verhard terrein. Er liepen buiten mensen rond, hier en daar in groepjes, die allen hetzelfde waren gekleed. Zowel de mannen als de vrouwen droegen ruimvallende witte broeken en jasjes van dezelfde stof. Allemaal hadden ze een kleurig embleem op de rechterborst. Er werd druk gesticuleerd en gepraat. Sommigen lachten, anderen keken ernstig. Een enkeling hield zich afzijdig en staaarde naar de grond. Aan de overkant van het terrein stond een grote schuur met rieten dak. Het gebouw was ingrijpend verbouwd, getuige de vele ramen die op de beide verdiepingen waren aangebracht.

Naast de deur in de witte kamer hing een afbeelding in de kleuren van het kledingembleem. De vorm deed denken aan een schild, de linkerhelft groen, rechts zwart. Over de volle breedte stonden, in gekalligrafeerde witte letters, de woorden CONSEQUENT EN RECHTVAARDIG.

Twee van de drie aanwezige mannen zaten op een bank aan een lage tafel in de hoek van de kamer. De derde stond bij het raam en keek naar buiten. Hij was tamelijk lang en mager en had wit haar dat zijn oren bedekte. Opvallend was zijn gestreepte overhemd, dat over zijn witte linnen broek viel. De banen hadden de kleuren van het embleem en het schild aan de muur.

‘Zeg het maar, Henri. Wat is de aanwas deze maand?’ De lange man draaide zich om. ‘Je hebt drie weken de tijd gehad.’ Hij sprak zacht en zijn toon was vriendelijk. Hij glimlachte, maar zijn ogen deden niet mee.

‘Het is veelbelovend, Kahn.’ Henri stond op. Een gedrongen man met donkere krullen. Vijfentwintig, hooguit, gaven de meeste mensen hem, maar hij was vierendertig. ‘Het ziet er echt goed uit.’

De lange man schudde zijn hoofd. ‘Dat is geen antwoord, Henri. Het ziet er goed uit? Misschien? Wie weet? Leg het niet buiten jezelf, Henri, jij bent de baas. Je vertelt onze cursisten dat ze niet moeten volgen, maar leiden. Je bent geen slachtoffer, maar bepaalt zelf je succes. Kom op, cijfers wil ik. Hoeveel neonovieten komen er naar de kennismakingsweekenden? Hoeveel stromen er door? Waar blijven de novieten? De senioren? De halve mensa is verdomme leeg! Ik hoef je niet uit te leggen dat groei noodzakelijk is om het voortbestaan van onze organisatie te waarborgen. Het moederbedrijf in de States stopt met zijn steun als we de doelstellingen niet halen. Dat kunnen we niet hebben. We hebben een boodschap en een opdracht.’

Henri knikte. Hij was de verantwoordelijke man voor de instroom van nieuwe cursisten. Bovendien doceerde hij de basisvaardigheden en was hij mentor van de neonovieten. Vanwege zijn sociale vaardigheid was hij snel opgeklommen in de hiërarchie binnen de organisatie.

‘Als ik daar even op mag inhaken,’ zei de man die nog op de bank zat. ‘De voorzieningen in Barak 2 moeten nodig worden aangepast. Er is geen warm water.’

Kahn keek de man niet aan. ‘Volgens mij een later agendapunt, Klaus. We hebben het nu over iets anders. Henri?’

‘Even kijken.’ Hij pakte zijn tas en haalde er een paar papieren uit. ‘Zevenentachtig aanmeldingen voor de kennismaking, dertien doorstromers naar de tweede fase, nog steeds dertig interne cursisten en dan hebben we nog de verschillende workshops en trainingen.’

‘Hoe staat het daarmee?’

‘Die heb ik hier. Workshop Ontwarren gaat prima, veertig aan-

meldingen. Workshop Jij en Ik gaat ook goed. Eenendertig. Alleen de Balanstraining moet nog op gang komen. Maar ik ben ermee bezig, vooral bij de kennismakingen. Ik confronteer hen met hun onbalans, zoals in het handboek staat.’

De lange man knikte. ‘In orde, Henri. Het handboek, daar gaat het om. De Boodschap. Die geldt voor iedereen. Herhaal hem.’

‘Breek en Bouw.’

‘Zo is het. Breek en Bouw. Zonder breken geen bouwen. Er is geen groei op vervuilde grond. Spitten, dan pas zaaien. Er is zoveel werk te doen, mannen.’ Kahn liep naar een hoek van de kamer waar een tafeltje stond met drie flessen. Hij koos de whisky en schonk voor zichzelf een glas in. ‘Henri, in het eerste weekend moet het hun duidelijk worden dat er geen weg terug is. Dat stoppen verlies betekent. Dat de chaos wordt onderkend. De zwakheden. Daar moeten we aanvallen. Dat is onze missie.’

‘Ik weet het, Kahn.’

‘Zonder dwang, louter met overreding, dat zijn de regels. Emotionele of rationele overreding, zoals vrienden die onder elkaar toepassen. Wij zijn hun vrienden, vergeet dat nooit.’

‘Ik ken het handboek, Kahn.’ Henri ging weer zitten.

Dat leek Klaus een goed moment om op te staan. Twee meter atleet, drieënveertig, grijzend kort borstelhaar. ‘Over bouwen gesproken, ik wilde het toch nog even over de accommodatie van Barak 2 hebben. Er is...’

‘Hebben we het later over, Klaus. Hou nou even je mond over triviale kwesties.’ Kahn liep opnieuw naar het raam en keek naar de internen in hun witte tenues.

Klaus was woedend. Hij werd weggezet als een noviet. Niet zo lang geleden was hij onbetwist de tweede man binnen de organisatie. Vanaf het begin had hij zich ingezet voor de Boodschap, uit volle overtuiging en met al zijn energie. De wereld kon op honderd manieren worden verbeterd, maar dit was zonder twijfel de beste en kortste weg naar een betere samenleving. Dit verhaal, deze methode moest worden verteld en toegepast. De korte training in Amerika had hem de ogen geopend. Van een narrige man die klaagde over zijn mislukte huwelijk was hij veranderd in een energieke

vent die zijn lot in eigen hand nam. En hij zag zoveel mensen om zich heen die dachten dat de ellende hun allemaal overkwam en die niet beseften dat ze hun leven zelf konden bepalen. Klaus wist wat zijn opdracht was. Hij kon niet anders dan zijn hart volgen voor een betere wereld.

En nu kreeg hij een rol als veredelde timmerman.

Henri, in het begin een warme vriend, was natuurlijk een talent. Klaus kon er niet omheen dat Henri makkelijker contact maakte met neonovieten en novieten. Hijzelf was nogal onhandig, het ging hem van nature niet eenvoudig af; charme had hij nauwelijks, wist hij, en die ontwikkel je niet. Maar het motto ‘consequent en rechtvaardig’ was hier beslist niet van toepassing. Binnen een paar jaar doorstromen van een jonge blaaskaak naar nummer twee was voor Klaus onbegrijpelijk. De richtlijnen voorzagen in de mogelijkheid van versnelde promotie, maar de zorgvuldigheid mocht nooit uit het oog worden verloren. En daar was het volgens Klaus misgegaan.

Henri was inmiddels zelfs master, een rang die maar spaarzaam werd verleend. Naast Kahn was hijzelf tot voor kort de enige geweest met die titel in Nederland.

Klaus was ervan overtuigd dat zijn ongenoegen niet werd ingegeven door jaloezie, maar door een geground wantrouwen. Henri was roomser dan de paus. Hij hield zich soms niet aan de draaiboeken, door eigenhandig regels aan te scherpen of nieuwe regels toe te voegen. Klaus vond dat een doodzonde, het handboek was hem heilig, daar kon niet mee gesjoemeld worden. Hij moest toegeven dat Henri opvallende successen boekte bij de werving voor de vervolgtrajecten, maar die mochten vanzelfsprekend niet ten koste gaan van de integriteit van de organisatie.

Klaus had zijn bevindingen gedeeld met Kahn, maar die was niet onder de indruk. ‘Henri is nog jong en op de goede weg. Als hij eens een steekje laat vallen, is dat omdat ook hij in een leerproces zit. Net als jij en ik, trouwens. Iedereen maakt deel uit van dat proces, ieder op zijn eigen niveau, Klaus.’ Meer wilde Kahn er niet over zeggen.

Als Hoofd Beveiliging en Protocol had Klaus zich voorgenomen Henri in de gaten te houden. Hij kon niet toestaan dat iemand zich boven de organisatie stelde.

‘Klaus, ik wil het nog even hebben over de dissidenten.’ Kahn was tegenover hem komen zitten. ‘Heb je enig zicht op hun aantal en invloed?’

Klaus haalde zijn schouders op. ‘Afvallers zijn er altijd. Het handboek is er duidelijk over. Kandidaten komen in vrijheid en mogen de organisatie in vrijheid verlaten. Er zijn nu eenmaal individuen die niet in staat zijn de Boodschap te doorgronden. En ook de koppigen en hardnekkigen hebben recht op hun opvattingen. Ik wil wel kwijt dat ik dit een moeilijke regel vind.’

‘Ik heb het niet over de normale afvallers, Klaus. We respecteren hun keuze. Het gaat me om de dissidenten, de uittrekders die de media opzoeken, de afvallers die ons in diskrediet proberen te brengen. De rancuneuze afvallers die gefaald hebben en hun haat richten op de organisatie. Negatieve publiciteit is uiterst schadelijk en een directe rem op onze groei, dat hoeft ik je vast niet te vertellen.’

‘Op dit moment zijn het er drie, Kahn. Twee van hen hebben we gelokaliseerd, naar de derde zijn we nog op zoek. Een blogger met een schuilnaam die tendentieuze onzin over de organisatie schrijft. Hij of zij lijkt me verreweg de gevaarlijkste.’

‘Goed werk. Onvergeeflijk gedrag, wat je beschrijft. Ondankbaar ook, na alles wat de organisatie voor hen heeft gedaan.’

‘Zo denk ik er ook over, Kahn.’

‘Je mensen zijn ermee bezig?’

‘Ja. Ik heb twee man op de zaak gezet. Binnenkort brengen ze rapport uit over de activiteiten van de dissidenten. Verder zijn ze bezig de blogger te lokaliseren.’

‘Mm.’ Kahn staarde in zijn glas en nam een slok. ‘We zullen binnenkort onze strategie bepalen, Klaus. Het belang van de organisatie staat boven dat van het individu.’

Hella lag languit op de bank en had de lage tafel naar zich toe getrokken. Binnen handbereik stonden een pot thee, haar mok, een stapeltje reisgidsen en een schaal met wat wit uitgeslagen maar goed smakende chocoladescherven; de laatste resten van een kilo gekneusde paaseieren, voor een euro aangeschaft een dag of wat na de feestdagen.

Ze genoot.

Goed uitgeslapen vanochtend, een gevoelige wervel die ze associeerde met opwindende ervaringen, op de radio een rustgevend praatprogramma waar ze niet naar luisterde. Ze schonk thee in en graaide in de bak chocola. Het was elf uur en ze hoefde niets.

Ze keek naar buiten. De zon scheen. Over een halfuur zou die om de hoek loeren en binnen een kwartier het balkon verwarmen. Vanmiddag zou ze de zon haar benen laten zien. En haar buik, en misschien meer.

Hella was vandaag alleen en dat vond ze heerlijk. Een dagje niet praten, hooguit tegen zichzelf. Ze praatte de hele week al, dat was haar werk, en zondag was haar zwijgdag.

Berry moest voetballen. Hij zou na de wedstrijd ongetwijfeld blijven hangen met zijn maten en met hen wat kratjes bier wegzetten, om daarna rozig langs de Chinees te fietsen en aan zijn keukentafel een paar loempia's naar binnen te proppen. Rond halfacht zou hij onder *Studio Sport* in slaap vallen. Dat was zijn zondagprogram-

ma tijdens het voetbalseizoen. Hella was weleens mee geweest, had zijn team kleumend aangemoedigd en zich vervolgens goed gevoerd door vijf pijpjes bier te drinken en te blijven lachen om de steeds pikantere grappen van Berry's teamgenoten. In de laatste fase van de mannengezelligheid, toen non-verbale communicatie de boventoon ging voeren, haakte ze af. Ze merkte dat sommige mannen, terwijl ze haar aankeken, de neiging hadden te suggereren dat ze twee grapefruits of aanverwante in hun handen hielden. De vette knipoog van de keeper deed de rest. Ze had Berry gekust en hem nog veel plezier gewenst.

Berry met zijn borsalino. Hobby's: schaken en nagelbijten.

Berry woonde aan de andere kant van de stad in een historisch pand aan een gracht. Een kapitaal huis dat hij natuurlijk niet alleen van zijn inkomen kon bekostigen. Zijn salaris was niet slecht, rayonmanagers van grote reisorganisaties verdienden uitstekend. Maar hij had het geluk dat zijn vader een pepermunt- en dropfabriek bestierde, oorspronkelijk een familiebedrijf dat een paar jaar geleden met een glimlach en voor een fortuin aan een Zwitsers concern was verkocht. Die knul is mijn lievelingszoon, zei de directeur altijd. Berry was enig kind.

Hella en Berry hadden een klassieke latrelatie.

Soms bleef Berry bij haar hangen, soms was het andersom. Maar zelden meer dan een paar dagen. Beiden hadden de drang om uiteindelijk weer het eigen hol op te zoeken, even genoeg van alle intimiteit, om de dagen erop weer een sluimerend verlangen te voelen groeien, doorgaans doorspekt met gaandeweg agressiever wordende seksuele oprispingen. Het kwam en ging als een aangename golfbeweging waar nooit over gesproken hoefde te worden. Beiden waren ook huiverig de ander te overvoeren met hun aanwezigheid, in de wetenschap dat een te hevig salvo van liefde slachtoffers kan maken. Zowel Hella als Berry had het eerder aan den lijve ondervonden. Het was wel zo aangenaam om de verhouding een natuurlijke groei te laten doormaken, voorzichtig en zorgvuldig. Beetje water op zijn tijd, geen viagra. En vooral geen haast.

Vriendin Marja kaartte de situatie weleens aan. En later dan?

Gaan jullie ooit... Maken jullie dan geen plannen? Een eenvoudig antwoord had ze er niet op. Als je een verlangen benoemt, in plannen omzet en die uitspreekt, krijgen ze al snel iets onherroepelijks en dwingend. Er was wel verlangen, maar ze koos ervoor het niet te storen in zijn ontwikkeling.

Bij de koffie vanochtend had Berry nog steeds vol gezeten van zijn ervaringen van gisteravond. Hij was nogal euforisch, vond ze. Dat irriteerde haar een beetje, maar ze wist zich te gedragen.

Eén keer liet ze zich verleiden.

‘Het is een beetje een familiegevoel,’ had hij gezegd.

‘Getver.’ Het flapte eruit, het had niet mogen gebeuren.

Maar Berry werd nooit boos. Hij straalde toen hij haar aankeek. ‘Ik snap je, en ik kan het moeilijk uitleggen. Maar je bent met een heleboel mensen bij elkaar en samen heel hard aan het werk. Je ziet dat het verhaal klopt en dan word je soms emotioneel. Je merkt het ook aan je buurman, die hetzelfde heeft. Een hand op je schouder, een knikje, het voelt gewoon goed. Het deugt. Ik heb nog nooit zoiets beleefd. Je wordt sterker, vooral omdat je het samen doet. Kun je het een beetje begrijpen, of denk je: wat een gezwets? Je kunt het je moeilijk voorstellen als je het niet meegemaakt hebt.’

‘Het lijkt wel een sekte,’ zei Hella.

Even viel er een stilte.

Berry keek haar aan, nu ernstig. ‘Als dat zo was, dan zou ik er onmiddellijk mee stoppen. Ik zei al dat ik niet van zweverigheid hou. Het klopt ook niet wat je zegt. Iedereen is vrij om te komen en te gaan en dat is bij sektes wel anders. Daar doen ze alles om je binnenboord te houden en je te vervreemden van de buitenwereld.’

‘Hm.’ Daar zat wel wat in, vond ze. ‘Maar dat samengevoel of hoe noem je dat, je emoties delen met wildvreemde... eh...’

‘Dat zijn al heel snel geen vreemden meer. Omdat je zo intensief bezig bent.’

‘Maar dat je werkt, zoals jij het noemt, met zo’n theorie, zo’n verhaal met een boodschap, dat komt toch een beetje klef over. Met alle respect.’

Berry knikte. ‘Ik begrijp wat je bedoelt. Ik hoor mezelf praten en zou je bijna gelijk geven. Maar met elkaar iets delen, een gedachte-

goed of een perspectief van optimisme, hoeft nog niet klef te zijn. Laat staan sektarisch. Waarom zou je dat dan zo noemen?’

Hella haalde haar schouders op. ‘Misschien omdat jullie je er zo verschrikkelijk overtuigd en enthousiast in onderdompelen.’

‘Wat is daar mis mee?’ Berry glimlachte weer. ‘Als je een training of workshop doet, kun je maar beter goed gemotiveerd zijn, of niet?’

Ze wist het even niet meer. Het leek of haar kritiek veel moeizamer te formuleren was dan het weerwoord van Berry. ‘Maar dat jul- lie, wat je laatst vertelde, met de hele groep zo’n mantra of bood- schap of weet ik veel gaan scanderen, daar krijg ik toch een beetje... jeuk van.’

‘Lieverd, samen zingen of iets samen roepen, dat doen we alle- maal weleens. In het voetbalstadion. Op verjaardagen. In de Twee- de Kamer op Prinsjesdag. “Leve de koningin!” En wat dacht je van zangkoren? We doen het omdat het goed of gezellig klinkt en het schept een band. “*We want more!*” met zijn duizenden, dat is toch mooi?’

‘Dit is anders,’ zei Hella. ‘Dit gaat over een overtuiging, een op- vassing over hoe het leven in elkaar steekt.’

‘Als je dat sektarisch vindt, dan moet je ook erkennen dat de hal- ve straat hier lid is van een sekte. Alle oprechte katholieken en pro- testanten prevelen in de kerk massaal en in koor teksten met een diepzinnige boodschap, om vervolgens met een goed gevoel naar huis te gaan. Niemand vindt dat vreemd of gevaarlijk. Vergeleken met zo’n kerkdienst zijn onze sessies buitengewoon zakelijk. Het gaat om een rationeel en redelijk verhaal dat aanspreekt, inspireert en met een simpele strategie een hoop mensen vooruit helpt. Geen god, geen halleluja, alleen inzicht en inzet. Breek en bouw.’

‘Wat?’

‘Breek en bouw. Dat geeft de essentie weer.’ Berry stak zijn han- den omhoog en keek haar lachend aan. ‘Er is niks ingewikkelds aan.’

‘Ik weet het niet,’ zei Hella. ‘Het zal wel aan mij liggen. Mis- schien ben ik er gewoon niet geschikt voor.’

Berry was opgestaan en had zijn trui gepakt. ‘Ik moet ervandoor,

ze verwachten dat ik er straks een paar in schiet. We hebben het er nog wel over.' Hij gaf Hella een kus en liep naar de deur.

'Succes,' zei ze. Ze wilde het er best nog eens over hebben, over een jaar of tien.

'Dank je. Ik bel je morgen.'

Bij de deur had Berry zich omgedraaid. 'Alleen dit nog. In onze groep zit iemand die meedoet omdat zijn vrouw dat graag wilde. Bij de opening, zo heet dat, vertelde hij dat hij niet geschikt was voor de workshop. Hij had dezelfde twijfels als jij. Werd allemaal geaccepteerd. Hij is nu een van de fanatiekste deelnemers. De thuissituatie op orde en promotie gemaakt op zijn werk. Kun je nagaan. Geniet van je zondag.'

Het had Hella een halfuur gekost om het gesprek uit haar frontalkwab te verwijderen. Wat redelijk klinkt, hoeft nog niet waar te zijn. En al is het waar, dan geldt dat misschien niet voor iedereen. En al is het voor iedereen waar, dan kan het nog zo zijn dat je er ongemakkelijk of geïrriteerd van wordt. En dat is wat Hella aanvanke-lijk voelde. Ze kon accepteren dat het waarschijnlijk voor iedereen goed is om meer inzicht in zichzelf te krijgen en meer uit het leven te halen. Het klonk simpel. Geen speld tussen te krijgen.

Toch voelde ze irritatie.

Na een kwartier kreeg ze eindelijk door waar die vandaan kwam. Het was niet de theorie, het verhaal. Daar was misschien weinig mee mis en er waren vast een hoop mensen die er wat aan hadden.

Er was iets anders aan de hand, het had te maken met Berry's ge-
drag.

De blijmoedige boodschap, de rotsvaste overtuiging, het onaan-
tastbare. Geen moment was hij aan het twijfelen gebracht door
haar argumenten, integendeel, glimlachend had hij alles met ratio-
neel beton weerlegd en hij besefte dat.

Berry leek betrokken bij een missie, een missie die hem goed
deed en vrolijk maakte, maar het bleef een missie die haar moest
verleiden, inpalmen en ten slotte omarmen.

Ze wilde geen preek in haar huis. Daar kwam de ergernis van-
daan.

Toen ze het doorhad, zakte de irritatie, die uiteindelijk werd overvleugeld door het vooruitzicht van haar vrije zondag, de thee, de chocola, de Rome Special.

Het hele gedoe zei niets over morgen of volgend jaar. Berry was tenslotte buigzaam, veranderlijk en altijd snel enthousiast over nieuwe projecten, die even later weer als achterhaald werden afgedaan.

Misschien was het verstandig elkaar even met rust te laten. Als hij morgen belde zou ze het met hem overleggen.

Het was haar vaker overkomen. En altijd begon het eerder dan verwacht zo fanatiek te rommelen in haar onderbuik, dat ze hem belde. Ze wist het en kon er tegen elf uur om glimlachen.

Het werd een heerlijke zondag.

Pas toen ze 's avonds in bed lag, kwam het gesprek met Berry terug. Bijna in slaap, zag ze zijn lieve glimlachende gezicht en hoorde ze zijn zachte stem.

Onwillekeurig ging haar hand naar haar buik, maar daar bleef het bij. Een paar woorden kwamen binnen en herhaalden zich, steeds luider, tot ze zich omdraaide om ze niet meer te horen. Dat hielp even, maar niet lang. Hoe ze ook ging liggen, het dreunde door haar hoofd.

Op haar zij.

Breek en bouw!

Op haar buik.

Breek en bouw!

ISBN 978 90 414 1540 0
© 2010 Joost Heyink
Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam
Omslagillustratie © Nigel Swift/Millennium/[image]store
Foto auteur © Merlijn Doomernik

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Wommelgem